

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Městského soudu
v Praze

ke sp. zn. 45 T 9/2019

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné

Ing. E. B., nar. ***, trvale bytem ***,

dovolání

proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 9. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021, kterým byl na podkladě odvolání obviněné, státního zástupce, poškozených a zúčastněných osob podle § 259 odst. 2, 3 trestního řádu doplněn rozsudek téhož soudu ze dne 1. 2. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021 ve výroku o trestu obviněné,

a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. i) trestního řádu, neboť napadeným rozhodnutím byl obviněné uložen trest mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byla uznána vinnou.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019 byla obviněná Ing. E. B. uznána vinnou zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku. Těchto zločinů se dopustila jednáním popsáním ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně, na niž lze s ohledem na obsahové zaměření tohoto dovolání v plném rozsahu odkázat. Za tuto trestnou činnost byl obviněné podle § 329 odst. 3 a § 43 odst. 1 trestního zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání šesti roků, pro jehož výkon byla zařazena do věznic s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku byl obviněné dále uložen peněžitý trest v celkové výši 4.500.000 Kč a pro případ jeho nevykonání jí byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců.

2. Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze podala obviněná Ing. E. B. odvolání, v němž napadla výrok o vině a trestu. Odvolání podali také další obvinění JUDr. J. H. a Ing. P. C., zúčastněné osoby, poškození a v neprospěch obviněné rovněž státní zástupce. Vrchní soud v Praze rozhodl o vyloučení odvolání obviněné a zúčastněných osob k samostatnému projednání. O těchto odvoláních rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 9. 6. 2021 sp. zn. 8 To 39/2021, jímž podle § 258 odst. 1 písm. c), d) a f), odst. 2 trestního řádu částečně zrušil rozsudek soudu

prvního stupně, a to ve výrocích o vině a trestu a náhradě škody, které se týkaly této obviněné, a ve výrocích o zabránění věci a zabránění náhradní hodnoty. Podle § 259 odst. 3 trestního řádu odvolací soud nově rozhodl tak, že obviněnou Ing. E. B. uznal vinnou přečinem maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. Obviněné podle § 330 odst. 3 trestního zákoníku uložil trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let. Poškození byli se svými nároky na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněné a odvolání poškozených Ministerstva f., města P., S. p. ú. a P. s. a.s. byla zamítnuta podle § 256 trestního řádu.

3. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 6. 2021 sp. zn. 8 To 39/2021 byl napaden dovoláním nejvyššího státního zástupce v neprospěch obviněné Ing. E. B., a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu (ve znění účinném do 31. 12. 2021), neboť toto rozhodnutí spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Nejvyšší soud usnesením ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021 podle § 265k odst. 1 trestního řádu citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze zrušil. Podle § 265k odst. 2 trestního řádu zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, zejména aby znovu rozhodl o vině a trestu obviněné a taktéž o zabránění věci a zabránění náhradní hodnoty. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu vyplývá, že Vrchní soud v Praze pochybil, pokud dospěl k závěru, že žalované skutky obviněné nejsou zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, resp. zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, a tyto skutky nesprávně právně posoudil jako přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. V rozhodnutí Vrchního soudu v Praze byly shledány i další vady mající povahu jiného nesprávného hmotně právního posouzení.

4. Po novém projednání věci rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 8 To 39/2021, jímž podle § 258 odst. 1 písm. c), d) a f), odst. 2 trestního řádu znovu částečně zrušil z podnětu odvolání obviněné Ing. E. B. a zúčastněných osob rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019, a to ve výrocích o vině, trestu a náhradě škody, které se týkaly této obviněné, a ve výrocích o zabránění věci a zabránění náhradní hodnoty. Obviněnou Ing. E. B. uznal vinnou přečinem maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku a podle § 330 odst. 3 trestního zákoníku jí uložil trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byli poškození odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněné Ing. E. B. a odvolání poškozených Ministerstva f., města P., S. p. ú. a P. s. a.s. byla zamítnuta podle § 256 trestního řádu.

5. Rovněž proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 8 To 39/2021 bylo podáno dovolání nejvyššího státního zástupce v neprospěch obviněné Ing. E. B., na jehož podkladě Nejvyšší soud usnesením ze dne 26. 10. 2022 sp. zn. 4 Tdo 915/2022 zrušil citovaný rozsudek odvolacího

vrchního soudu, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a Vrchnímu soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, zejména aby znovu rozhodl o vině a trestu obviněné Ing. E. B. Pokud jde o výrok soudu prvního stupně o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty, Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí konstatoval, že je odvolací soud zrušil především v rozporu s § 101 odst. 2 a § 102 trestního zákoníku, neboť výhrada k formě zavinění a výhrada k bezprostřednímu výnosu z trestné činnosti nehraje roli z hlediska naplnění zákonných podmínek pro uložení zabrání věci a náhradní hodnoty. Ve vztahu ke zrušení výroku o zabrání věci podle § 101 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku, resp. zabrání náhradní hodnoty podle § 102 trestního zákoníku za použití § 101 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku lze uvést, že soud prvního stupně učinil všechna potřebná zjištění pro zvolený postup (odstavec 231 a násl. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně), a proto Nejvyšší soud považoval zrušení těchto výroků za nedůvodné.

6. Poté Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 1. 2. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021 částečně zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019, a to ve výroci o trestu ve vztahu k této obviněné, výroku o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty, a znovu rozhodl tak, že obviněné podle § 329 odst. 3, § 43 odst. 1 a § 58 odst. 1 trestního zákoníku uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání pěti let. Podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku obviněné uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce ve státní správě a samosprávě, spojené s rozhodováním o právech a povinnostech osob, na dobu pěti let. Zároveň odvolací soud přistoupil ke zrušení výroků o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty.

7. Taktéž proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 2. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021 bylo podáno dovolání nejvyššího státního zástupce v neprospěch obviněné Ing. E. B., na jehož podkladě Nejvyšší soud usnesením ze dne 14. 6. 2023 sp. zn. 4 Tdo 429/2023 částečně zrušil uvedený rozsudek, a to ve výroku o trestu, zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušenou část obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla pokladu, a odvolacímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud konstatoval, že v důsledku nesprávné aplikace § 58 odst. 1 trestního zákoníku byl obviněné uložen trest odnětí svobody ve výměře pod dolní hranici trestní sazby stanovené trestním zákoníkem na trestný čin, jímž byla uznána vinnou.

8. Odvolací vrchní soud v návaznosti na to nyní napadeným rozsudkem ze dne 13. 9. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021 podle § 259 odst. 2, 3 trestního řádu doplnil výrok rozsudku téhož soudu ze dne 1. 2. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021 tak, že obviněné Ing. E. B. podle § 329 odst. 3, § 43 odst. 1 a § 58 odst. 1 trestního zákoníku uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání pěti let. Podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku obviněné znovu uložil také trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce ve státní správě a samosprávě, spojené s rozhodováním o právech a povinnostech osob, na dobu pěti let.

9. Z nyní napadeného rozsudku Vrchního soudu v Praze vyplývá, že s ohledem na předcházející kasační zásahy Nejvyššího soudu akceptoval právní posouzení

jednání obviněné Ing. E. B. jako zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku. Za tuto trestnou činnost měl obviněné uložit úhrnný trest odnětí svobody podle § 329 odst. 3 a § 43 odst. 1 trestního zákoníku v trestní sazbě od 5 do 12 let, což však s odkazem na § 58 odst. 1 trestního zákoníku opět neučinil a obviněné uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu pěti let. Mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby odůvodnil podstatnými změnami v poměrech obviněné. Rovněž zaujal názor, že Nejvyšší soud *nepochopil* dříve vyslovenou argumentaci odvolacího vrchního soudu k použitelnosti § 58 odst. 1 trestního zákoníku. V projednávané věci poukázal na celou řadu okolností, které ve svém souhrnu podporují aplikaci institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby. Nové poměry obviněné, které neexistovaly v době rozhodování soudu prvního stupně, shledal odvolací soud v jejím zdravotním stavu. Zmínil přitom, že obviněná trpí závažným onkologickým onemocněním, prodělala rozsáhlou chirurgickou a onkologickou léčbu, přičemž v důsledku tohoto onemocnění a stresové situace se nachází v péči psychiatra. Dále odvolací soud uvedl, že obviněná pečuje o částečně imobilní matku, žije v uspořádaných rodinných poměrech, řádně pracuje a podle možností splácí škodu způsobenou trestným činem. Uložení trestu odnětí svobody, byť ve výměře stanovené při dolní hranici trestní sazby, by pokládal za krutou a nepřiměřenou sankci. Obviněná není zvláště narušenou osobou, uvědomuje si pochybení a její nápravy je možné dosáhnout trestem kratšího trvání. V neposlední řadě odvolací soud znovu připomněl, že trestní stíhání obviněné trvá bezmála deset let a průtahy v něm sama nezavinila.

10. S popsányými důvody, kterými byl Vrchní soud v Praze veden při svém rozhodnutí o mimořádném snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby u obviněné Ing. E. B., se nelze ztotožnit, neboť zákonným podmínkám postupu podle § 58 odst. 1 trestního zákoníku ani tentokrát neodpovídají.

11. Důležité je vycházet z právní úpravy v § 58 odst. 1 trestního zákoníku, která zakotvuje tři podmínky nezbytné k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, a to: a) jsou zde konkrétní okolnosti případu nebo poměry pachatele, které způsobují, že b) použití zákonné (nesnížené) sazby trestu odnětí svobody – a to s ohledem na její dolní hranici – by bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že c) lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem odnětí svobody kratšího trvání. Všechny tři podmínky jsou stanoveny kumulativně. Závěr o nepřiměřené přísnosti trestu odnětí svobody uloženého v rámci zákonné (nesnížené) sazby se musí opírat o zhodnocení všech okolností případu a poměrů pachatele.

12. Pro aplikaci tohoto ustanovení je nutné respektovat jeho výjimečný charakter a používat ho jen v těch případech, kdy lze přesvědčivě dovést splnění všech kumulativně stanovených podmínek v něm uvedených. Musí jít o souhrn takových výjimečných okolností, které se v dané kvalitě nebo kvantitě u konkrétního trestného činu běžně nevyskytují, a výrazně tím proto snižují jeho závažnost (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2014 sp. zn. 8 Tdo 550/2014). Za okolnosti případu nebo poměry pachatele odůvodňující mimořádné snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 trestního zákoníku lze považovat například existenci více významných polehčujících okolností při nedostatku přitěžujících okolností. Naopak skutečnost,

že pachatel naplnil jen mírnější alternativu určité skutkové podstaty, za takové okolnosti považovat nelze. Výjimečnými okolnostmi případu odůvodňujícími mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby nejsou ani nedostatky v kontrolní činnosti poškozeného, které umožnily nebo usnadnily pachateli krádež jeho majetku (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 1974 sp. zn. 1 Tz 14/74).

13. Současně je třeba u citovaného ustanovení trestního zákoníku (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, str. 787-804, ad II. – obecné podmínky k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody) zdůraznit, že již z názvu daného ustanovení – „*mimořádné snížení trestu odnětí svobody*“ – je zřejmé, že se nejedná o pravidelný postup soudu, a proto jej nemohou odůvodnit jen běžně se vyskytující skutečnosti ani přesvědčení soudu, že trest odnětí svobody uložený v mezích zákonné trestní sazby by byl pro pachatele příliš přísný (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 24/1966-III. Sb. rozh. tr.). Použití § 58 odst. 1 trestního zákoníku je tedy výjimečným postupem, který musí být v každém případě pečlivě odůvodněn. Tyto okolnosti musí být tak neobvyklé a do té míry výjimečné, že ani trest odnětí svobody vyměřený na samé dolní hranici zákonné trestní sazby není způsobit vyjádřit jejich význam (viz např. rozhodnutí publikované pod č. 6/2014 Sb. rozh. tr.). Nadto judikatura vyžaduje, aby soudy pečlivě a v úplnosti vyložily, který z alternativních znaků má soud provedeným dokazováním za prokázaný a v jakých specifických rysech posuzovaného případu se tyto mimořádné okolnosti projeví (zda ve vztahu k okolnostem případu nebo k poměrům pachatele).

14. Ve vztahu k rozebírané problematice je třeba předně zdůraznit, že bezúhonnost pachatele jako (prostá) obecná polehčující okolnost nemůže sama o sobě odůvodnit aplikaci moderačního ustanovení ve smyslu § 58 odst. 1 trestního zákoníku (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2017 sp. zn. 6 Tdo 1772/2016). V případě obviněné Ing. E. B. se nejedná o výjimečnou okolnost z hlediska úvah směřujících ke zvláštnímu zmírnění uvažovaného trestu odnětí svobody. Obviněná totiž zastávala pozici vedoucího pracovníka P. ú. P., přičemž bezúhonnost představovala jednu ze základních podmínek, aby v ní mohla vůbec působit. Bezúhonnost je i nadále výchozí podmínkou pro možnost přijetí uchazeče do služebního poměru [§ 25 odst. 1 písm. d) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů]. Bezúhonnost u osob pracujících v uvedených pozicích zákon vyloženě předpokládá a vyžaduje ji pro participaci na výkonu státní správy. I proto se považuje za polehčující okolnost, která se nevymyká jiným, běžně se vyskytujícím obdobným případům.

15. Pokud jde o argumentaci, že od spáchání trestné činnosti uplynulo více než deset let a že na průtazích v trestním řízení se obviněná nijak nepodílela, lze konstatovat, že zmíněná skutečnost může za určitých okolností sice prospívat pachateli, avšak ve spojitosti s projednávaným případem není opodstatněné přikládat jí mimořádný význam ve smyslu § 58 odst. 1 trestního zákoníku. Věc obviněné Ing. E. B. lze označit za skutkově a právně velmi složitou. Její trestní stíhání bylo zahájeno usnesením o zahájení trestního stíhání ze dne 6. 4. 2016, přičemž až od tohoto momentu je možné sledovat relevantní zásah do její osobní sféry. Obžaloba byla u Městského soudu v Praze podána dne 31. 7. 2019. Odsuzující rozsudek prvoinstančního Městského soudu v Praze byl vydán dne 9. 7. 2020. Řízení u odvolacího soudu – s přihlédnutím k opakovaným kasačním zásahům Nejvyššího soudu vyvolaným dovoláními nejvyššího státního zástupce pro nedostatky předešlých rozhodnutí odvolacího

vrchního soudu – trvalo více než tři roky. Při zohlednění délky odvolacího řízení lze učinit závěr, že trestní stíhání obviněné Ing. E. B. dosud trvalo 7,5 roku. Při tomto zohlednění se trestní stíhání stále ještě nachází v mezích akceptovatelnosti, zvláště vezme-li se v potaz avizovaná skutková a právní komplikovanost věci, způsob provedení (série postupně vydávaných rozhodnutí, změny důvodů rozhodnutí), okamžik vzniku trestněprávně významného následku, jakož i objasňování delší dobu trvajícího jednání směrem do minulosti.

16. Následek trestné činnosti v plném rozsahu nastal až s jistým časovým odstupem, neboť na předmětná rozhodnutí Pozemkového úřadu P. navazoval další právní postup restituentů u Pozemkového fondu ČR a nezřídka též postupné rozhodování vyvolané u okresních soudů žalobami o uplatněných nárocích na vydání náhradních pozemků. Teprve pravomocnými výroky rozsudků okresních soudů vznikl nárok restituentů na převedení vymezených pozemků. Koneckonců uvedené skutečnosti se promítly do otázky posuzování plynutí promlčecí doby ve vztahu ke spoluobviněnému Ing. P. C., jak se podává z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 5. 2021 sp. zn. 8 To 90/2020. V případě obviněné Ing. E. B. nelze okamžik ukončení jednání ztotožňovat s okamžikem dokonání trestného činu. Dokonaným trestným činem se rozumí takový čin, kterým byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty trestného činu a který i jinak vykazuje všechny další znaky trestného činu. V projednávané věci však následek nastal ve své komplexnosti s nezanedbatelným časovým odstupem poté, co byla vydána sporná rozhodnutí Pozemkového úřadu P. Pro dokreslení se nabízí poukázat na tabulku k bodu 55 rozsudku soudu prvního stupně, kde jsou zobrazena relevantní soudní řízení v návaznosti na dotčené nemovité věci (např. rozsudek Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 19 C 331/2010 nabytí právní moci až dne 22. 7. 2014).

17. Vzhledem k vyloženým specifikům nemůže zde zjištěná délka trestního stíhání obviněné či doba uběhlá od spáchání skutku svědčit pro uplatnění mimořádného snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 trestního zákoníku. Na podporu tohoto argumentu lze poukázat na názor Nejvyššího soudu vyslovený v usnesení ze dne 7. 6. 2017 sp. zn. 3 Tdo 463/2017, podle něhož samotná délka řízení způsobená složitostí věci, která souvisí s tím, že to byl obviněný, jenž vymyslel a realizoval takový způsob páchaní trestné činnosti, který kladl ze strany orgánů činných v trestním řízení zvýšené nároky na objasnění věci, neodůvodňuje použití § 58 odst. 1 trestního zákoníku s odkazem na okolnosti případu, pokud nebudou současně zjištěny neodůvodněné průtahy ze strany orgánů činných v trestním řízení. Naznačený závěr nelze interpretovat tak, že by délka řízení neměla vliv na uložený trest a neměla by při úvahách o trestu být vzata v úvahu. Takový závěr by byl v rozporu s § 39 odst. 3 trestního zákoníku, podle kterého soud při úvaze o trestu přihlédne k délce řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouho. Pokud ale délka řízení byla ovlivněna složitostí věci, nebyla způsobena průtahy ze strany orgánů činných v trestním řízení a na straně obviněného nebyly zjištěny výrazně polehčující okolnosti, tato skutečnost se zpravidla nepromítne do výměry trestu. Skutečnost, že nepodmíněný trest odnětí svobody představuje zásah i do života dalších osob blízkých obviněnému, nebrání jeho uložení, přičemž je třeba vzít v úvahu účel trestního řízení vyjádřený v § 1 odst. 1 trestního řádu, kterým je spravedlivé potrestání pachatele, upevňování zákonnosti a předcházení a zamezování trestné činnosti.

18. Stanovisko odvolacího vrchního soudu podporující aplikaci § 58 odst. 1 trestního zákoníku není přiléhavé ani s přihlédnutím k tvrzení o podstatné změně poměrů

obviněné týkajících se jejího zdravotního stavu, v důsledku čehož se měl údajně otevírat prostor pro nerespektování závazného pokynu předtím vyjádřeného Nejvyšším soudem v kasačním rozhodnutí ze dne 14. 6. 2023 sp. zn. 4 Tdo 429/2023. Informace o vážném zdravotním stavu obviněné Ing. E. B. byly známy už ve fázi přípravného řízení, a proto nepředstavují nové skutečnosti v její prospěch při určení právního následku trestného činu. Konkrétně již dne 16. 5. 2018 navrhl obhájce obviněné přerušování trestního stíhání podle § 173 odst. 1 písm. b) trestního řádu s oporou o argumentaci, že obviněnou nelze pro těžkou chorobu postavit před soud a že její aktuální onemocnění a související fyzický a psychický stav významně limitují možnost uplatňování její obhajoby, což doložil lékařskými zprávami (č. I. 13571–13575). Policejní orgán rozhodl o přibrání znalce z oboru zdravotnictví, specializace onkologie, doc. MUDr. J. N., Ph.D., jehož znalecký posudek s přílohami tvoří součást trestního spisu (č. I. 13581–13602). Závěry tohoto znaleckého posudku vyústily v neakceptování návrhu na přerušování trestního stíhání, jelikož od října roku 2018 zdravotní stav obviněné již nebránil jejímu postavení před soudem. S přihlédnutím k prověřované skutečnosti byla na obviněnou podána obžaloba a proběhlo celé stadium řízení před soudem. Soudy všech stupňů byly se zdravotním stavem obviněné seznámeny s ohledem na zařazení takto zaměřených materiálů v trestním spisu. Koneckonců podle aktuálně předložených lékařských zpráv byla dosavadní léčba obviněné úspěšná, což znamená, že její zdravotní stav není zjevně horší než v době vypracování předmětného znaleckého posudku. Na straně obviněné nelze shledávat podstatnou změnu poměrů ve srovnání s dobou, kdy rozhodoval soud prvního stupně, stejně tak ani ve srovnání s dobou, kdy naposledy rozhodoval Nejvyšší soud, a odvolací soud opětovně nerespektoval jím vyslovený názor.

19. Mimo pozornost nemůže zůstat také potřeba určité reflexe trestního postihu obviněného JUDr. J. H., který v postavení podřízeného referenta vypracovával pro obviněnou Ing. E. B. inkriminovaná rozhodnutí Pozemkového úřadu P. Samozřejmě platí, že v případě obviněné Ing. E. B. se nejedná o typově shodnou trestnou činnost jako u ostatních obviněných. Z hlediska formy zavinění byl obviněný Ing. P. C. v samostatně vedeném řízení pravomocně odsouzen toliko za nedbalostní trestný čin. Obviněný JUDr. J. H. byl odsouzen za úmyslný trestný čin, který však pokrýval všechna nezákonně vydaná rozhodnutí Pozemkového úřadu P. Je tudíž zřejmé, že na podkladě těchto rozdílů musí být o kvalitativně odlišných skutcích obviněných rozhodnuto jinak, a to s přihlédnutím k potřebě soudní individualizace trestu. Co je však zčásti relevantní, že obviněnému JUDr. J. H. nakonec uložil odvolací soud nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání pěti let, tj. vyměřený na samé dolní hranici trestní sazby, nikoli však pod ní, ačkoli tento obviněný byl osobou poměrně vysokého věku, čemuž přiměřeně odpovídal také jeho zdravotní stav. Vrchní soud v Praze obviněné ukládal trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podmíněně odkládal na kratší zkušební dobu v délce tří let, v předcházejících rozhodnutích při jinak nesprávné právní kvalifikaci jednání obviněné jako přečinu maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, tj. za méně závažný trestný čin, než jaká je konečná právní kvalifikace. V průběhu řízení tak lze vysledovat neadekvátní přesvědčení Vrchního soudu v Praze, podle něhož odmítá ukládat nepodmíněný trest odnětí svobody, čemuž pak vždy přizpůsobuje vlastní procesní argumentaci ve prospěch obviněné.

20. Stanovisko Vrchního soudu v Praze o důvodnosti aplikace § 58 odst. 1 trestního zákoníku přehlíží existenci zcela zásadních přitěžujících okolností vyznívajících

jednoznačně k tíži obviněné (viz zejména bod 226 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně). Především stojí za to upozornit, že obviněná Ing. E. B. každým z přisouzených skutků způsobila vyšší škodu a větší škodlivý následek. Škoda mnohonásobně převyšovala hranici škody velkého rozsahu a zároveň byla fakticky přerušena na významnou dobu podnikatelská činnost obchodní společnosti M. V. a.s. Výše škody dosahující částky jedné miliardy Kč je velice výraznou přitěžující okolností, která v podstatě vylučuje aplikaci moderačního ustanovení ve smyslu § 58 odst. 1 trestního zákoníku. K tíži obviněné vyznívá rovněž fakt, že trestnou činnost spáchala vůči většímu počtu poškozených a pokračovala v ní po delší dobu.

21. Nepřímé důsledky případného uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, pro život osob blízkých obviněné Ing. E. B. nemohou vylučovat tento druh individualizovaného sankcionování, jež se má prvořadě řídit účelem trestního řízení vyjádřeným v § 1 odst. 1 trestního řádu, kterým je spravedlivé potrestání pachatele, upevňování zákonnosti a předcházení a zamezování trestné činnosti. V uvedeném ohledu ani péči obviněné o částečně imobilní matku, tj. o jednu osobu, která patrně není na obviněné plně fyzicky závislá, nelze pokládat za natolik výjimečnou okolnost, aby mohla dát průchod mimořádné moderaci ve smyslu § 58 odst. 1 trestního zákoníku. V příkrém rozporu se skutečností se nachází konstatování odvolacího vrchního soudu, že si obviněná uvědomuje svoje pochybení, neboť bezesbytku nikdy nepřipustila, že se trestné činnosti na Pozemkovém úřadu P. dopustila, a shledávala různá pochybení u všech ostatních subjektů angažovaných na restitučních procedurách. Konečně ani částečná náhrada škody není ze strany obviněné dobrovolná natolik, aby založila polehčující okolnost odrážející se pozitivně v rovině trestání. K náhradě škody přistoupila obviněná Ing. E. B. až ve spojitosti se změnou právní kvalifikace jejího jednání na nedbalostní trestný čin, což se odvíjelo od opakovaně zaujímaného postoje odvolacího soudu k této otázce, při němž přehlížel významné skutkové okolnosti jako například uložení pokynu obviněnému JUDr. J. H. k vydání předběžného opatření. V posuzované věci není dáno dobrovolné jednání obviněné v průběhu trestního řízení, úsilí o částečnou náhradu škody vyvíjí teprve po vydání pravomocného rozhodnutí v návaznosti na podané odvolání.

22. Lze tedy shrnout, že s ohledem na nesprávnou aplikaci § 58 odst. 1 trestního zákoníku byl obviněné Ing. E. B. uložen trest odnětí svobody ve výměře pod dolní hranici trestní sazby stanovené trestním zákoníkem na trestný čin, jímž byla uznána vinnou. Tímto postupem Vrchní soud v Praze zatížil své rozhodnutí vadou ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) trestního řádu. Z dosavadního průběhu řízení je přitom zcela zjevné, že senát odvolacího vrchního soudu se dlouhodobě vzpírá autoritě Nejvyššího soudu a jeho rozhodnutí následující po předchozích kasačních zásazích tak nabývají v podstatě obstrukční charakter. Za těchto okolností se z hlediska procesní hospodárnosti jeví jako nejvhodnější, aby Nejvyšší soud ve věci rozhodl o trestu obviněné sám ve smyslu § 265m trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhuji,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, s jehož konáním vyslovuji souhlas podle § 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 9. 2023 sp. zn. 8 To 39/2021, a to ve výroku o trestu, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené části rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále postupoval podle § 265m odst. 1 trestního řádu a sám ve věci rozhodl rozsudkem o trestu obviněné.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhaným způsobem, vyjadřuji i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 13. listopadu 2023

JUDr. Igor Stříž
nejvyšší státní zástupce